

[Nathalie Lind]

Jeg tror, at man side 87 i bogen finder kernen i det hele, og jeg erkender den åbenhed, hvormed man udtrykker sig. For dér siges det, at »den forestilling, som kunstneren fremfor nogen anden profession illustrerer, at værdierne i verden frembringes af enkeltpersoner alene, uafhængige af samfundet og uafhængige af den sociale situation, der omgiver ham ... Kunst har navn – enkeltpersoners navne – tilhører ham, der har frembragt den.« Og så føjes der til, at hvis »socialdemokratiet gør det og lignende værdisæt til sine egne, kan jeg [undervisningsministeren] ikke se rettere, end at vi vanskeliggør os den politiske opgave, som man stræber efter at løse, nemlig at ændre det danske samfund i demokratisk og socialistisk retning.«

Jeg ved ikke, hvor klare tankerne er. Jeg kan i næste omgang bringe flere citater, om det ønskes, men jeg vil have lov til stærkt at sige, at det er, som der her er nogle mennesker, der forestiller sig, at kunst skulle kunne skabes af grupper eller anonyme personer. Det kan det ikke. Hverken en sygekasse, et aktieselskab eller en spejderklub kan skabe kunst. Det er det enkelte menneske, der skaber kunsten, og det er vel det, der gør, at den for en socialistisk ideologi er så væsensfremmed; det er arvefjenden, der skal bekæmpes, medmindre den kan bruges til partipolitiske formål.

Som sagt, kaffeklubben har været åbenmundet, og så forsøger kulturministeren nu med en lang række ord at klinke skårene. Men det er jo alligevel som H. C. Andersens eventyr om Hyrdinden og Skorstensfejeren. Skorstensfejeren sagde jo, at den gamle kineser, han kunne godt blive limet og få en god klinke i ryggen, og så var han så god som ny og kunne fortsat sige os mange ubehageligheder. Men så var forholdet dog det, at nikke, det kunne han ikke. Spørgsmålet er nu: hvem er det, der er gået i stykker? Er det socialdemokratiets kulturpolitik, eller er det kaffeklubbens meninger? Hvem er det, der i fremtiden skal være afskåret fra at nikke og dermed give deres sande mening til kende?

Vi andre er i den situation, at vi kun kan tage det skete til efterretning, og vi ved nu, at helhjertet tilslutning til et kvalitetskriterium, til kunstens absolutte frihed, dybest set af socialdemokrater føles at være i strid med deres grundholdning, hvad man så end for-

sikrer os i denne redegørelse i tinget; det gør ikke meget indtryk på os, når man gennemlæser denne velargumenterede, helt igennem faste overbevisning, der kommer til udtryk i denne bog. Det fører vel til – men jeg vil stærkt understrege, at det må ikke opfattes, som om vi tilslutter os fremskridtspartiets synspunkter om at afskaffe statsstøtte eller offentlig støtte til rammerne for kunst og kultur – men det fører vel til, at selv om vi erkender, at samfundet har en fælles forpligtelse på dette som på andre områder, er vi skeptiske. Vi er meget skeptiske, og vi forbeholder os vores stilling over for det, socialdemokratiet kalder en aktiv kulturpolitik.

Jeg vil derfor også gerne bringe et citat fra Verdens Gang. Det er et gammelt nummer, det er fra 1958, og ministeren taler jo om, at det, der er sådan 15–20 år tilbage, ikke har så megen gyldighed mere. Dér skrev mit partis formand, hr. Poul Hartling, en artikel, der hed »Liberal kultursynspunkt«, hvori han siger:

»Jo, det er en fællesopgave at sørge for uddannelsessteder og skoler, universiteter, biblioteker, teatre, museer osv., som vi har gjort det herhjemme i generationer, men en ny aktiv kulturpolitik, en omfattende kulturreform, som det hedder, det er noget uhyggeligt noget. Kan man vedtage den slags? Skal man måske vedtage, hvad digterne skal skrive, og hvad tænkerne skal tænke? Derfor er der egentlig en selvmodsigelse i at henvende sig om en kulturreform og i at henvende sig til et politisk parti og tilmed til et socialistisk parti og bede dem om at aktivisere og selvstændiggøre det enkelte menneske. Det kan, mener jeg,« skrev hr. Poul Hartling dengang, »politisk kun ske ved, at man holder sine politiske fingre væk.«

Jeg tror, han har ret. Jeg siger ikke, at vi ikke selv i årene, der er gået, har begået forsyndelser på dette område, men jeg tror, vi skal overveje dette meget nøje.

Så skal jeg til allersidst, da min taletid er ved at udløbe, have lov at citere et par ord om kunsten og kunstens uafhængighed, og det vil jeg gerne citere for undervisningsministeren, som jo selv trods alt er så klartseende, at hun ikke tror på en socialdemokratisk kunst måske, men dog giver sig ind i en tankeverden, hvor et sådant begreb skulle eksistere. Det, jeg citerer, og det, jeg tænker på, er H. C. Branner; han talte i Studenterfore-